

SREDNJA ŠOLA ZA OBLIKOVANJE IN FOTOGRAFIJO
GOSPOSKA 18, LJUBLJANA

ARHITEKTI 20. IN 21. STOLETJA
JEAN NOUVEL
(Seminarska naloga)

*"Moja dela so odraz časa, ki ga živimo. Vezana so na tehnike in materiale ter na kaj vse smo z njimi
danes sposobni narediti."*

Predmet: Bivalna kultura

Šolsko leto: 2010/11

Ljubljana, november 2010

KAZALO

1. UVOD	3
2. ŽIVLJENJE	3
3. STIL	4
4. PRITZKERJEVA NAGRADA	4
5. DELA	4
SVETOVNI ARABSKI INŠTITUT	5
NESKONČNI STOLP	7
KULTURNI IN KONGRESNI CENTER V LUZERNU	8
GUTHRIJEVO GLEDALIŠČE	10
MUSÉE DU QUAI BRANLY	12
EXPO. 02.....	15
AGBARSKI STOLP	16
STEKLENI STOLP	18
GASOMETER A.....	20
OPERA V LYONU.....	22
5. DELA	23
7. ZAKLJUČEK	24
Literatura in viri.....	25

1. UVOD

Jean Nouvel je francoski arhitekt, rojen 12. avgusta 1945 v Fumelu. Danes velja za enega največjih arhitektov na svetu, kar dokazuje tudi to, da je med drugim leta 2008 prejel Pritzkerjevo nagrado, eno najprestižnejših nagrad na področju arhitekture. Njegove stavbe stojijo po vsem svetu, od Francije, Švice, Španije in Italije, do Japonske in Združenih držav Amerike.

2. ŽIVLJENJE

Jean Nouvel je živel v učiteljski družini. Skupaj z matero Renée in očetom Rogerjem Nouvelom se je pogosto selil, saj je bil njegov oče okrajni šolski predstojnik. Štarša sta Jeana spodbujala k učenju matematike in jezika. Pri 16 letih navdušil za risanje in hotel študirati slikarstvo kljub želji štaršev, da bi postal učitelj ali inženir. Tako so v družini dosegli dogovor, da lahko študira arhitekturo, saj je bilo to manj tvegano kot umetnost.

Ko Jeana niso sprejeli na Šolo lepih umetnosti (École des Beaux-Arts) v Bordeauxu, se je preselil v Pariz, kjer si je s prvo nagrado na nacionalnem tekmovanju zagotovil mesto na Šoli lepih umetnosti v Parizu. Med študijem je delal v arhitekturnih birojih, kjer so ga kot začetnika poslali delat na gradbišče – ob popoldnevih je imel čas za pogovore z Virilio-jem, znanim francoskim kulturnim teoretikom in urbanistom in postal njegov projektni menedžer pri gradnji velikih stanovnjških kompleksov. Bil je tudi asistent pri arhitektu Claudu Parentu. Leta 1975 je odprl svoj biro in sodeloval na večih natečajih. V svojem biroju je delal in kreiral v oblikovnem slogu, ki je bil ločen od modernizma in post-modernizma.

Pri petindvajsetih letih je končal s šolanjem in sodeloval z Françoisom Seigneurjem. Petnajst let je skrbel za pripravo Pariškega Bienala, kjer je oblikoval razstave in bil v stiku z umetnostjo in gledališčem. Leta 1977 je soustanovil francoski sindikat arhitektov (Syndicat de l'Architecture) in gibanje Mars 1976.

3. STIL

Nouvel je tudi kritik današnjega časa, ki raziskuje naše doživljanje prostora, fenomene tehnoloških napredkov ter njenih pozitivnih in negativnih posledic.

Nouvel sam pravi, da ga je močno zaznamovala mladost, saj je bil vzgojen v zelo strogi družini, zato je kot otrok rasel z željo po preseganju dovoljenega. Ta strast po nedovoljenem je zaznamovala njega in njegovo delo.

Od začetka njegove kariere v 70-ih je Jean Nouvel oblikoval popolnoma svoj arhitekturni jezik. Velik poudarek daje na načrtovanje stavbe v harmoniji z okoljem. Dizajn stavb si sposoja pri tradicionalnih in netradicionalnih oblikah, a je njegova interpretacija povsem unikatna.

Jean Nouvelovi projekti preoblikujejo pokrajino, v katerih so zgrajeni in pogosto postanejo dominantni v prostoru. Zanj ni noben stil pomembnejši od drugega. Različna kultura, lokacija in drugi dejavniki vedno znova izzovejo različen pristop za vsak njegov projekt.

V njegovih delih so ponavljajoče se teme manipulacija spreminjajoče se svetlobe in sence, plasti transparentnosti in motnost, refleksi in odboji.

4. PRITZKERJEVA NAGRADA

Razlaga žirije o podelitvi nagrade:

»Od mnogih fraz, ki bi jih lahko uporabili, da bi opisali kariero arhitekta Jeana Nouvela, so med vodilnimi tiste, ki poudarjajo njegovo pogumno zasledovanje novih idej in izzivanje ustaljenih norm z namenom širjenja meja arhitekture. [...] Kot žirija vidimo njegovo arhitekturo kot področje mnogih izzivov in kompleksnosti, ter da arhitektova kariera ne sledi vedno linearni poti. V primeru Jeana Nouvela še posebno občudujemo *vztrajnost, domišljijo, bohotnost in nad vsem nenasitno nujo po kreativnemu eksperimentiranju.*«

5. DELA

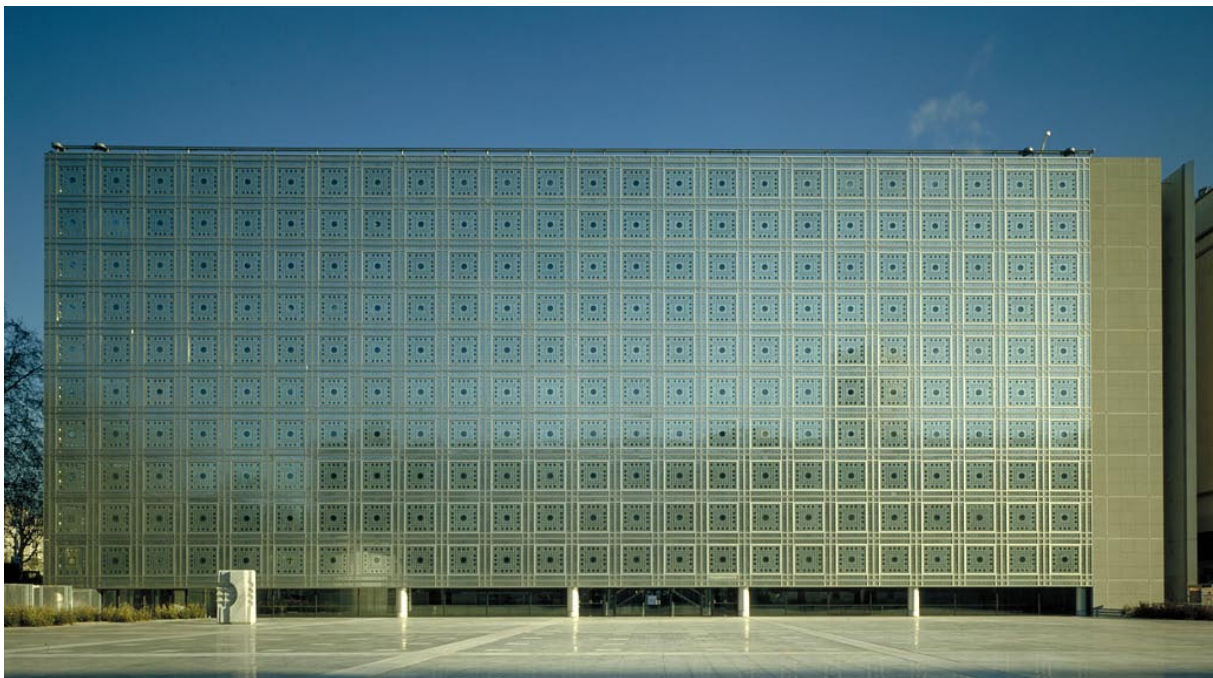
Do danes je oblikoval že veliko pomembnih stavb po svetu. Med mnogimi nagradami je prejel nagrado Aga Khan za arhitekturo, Wolfovo nagrado v umetnosti leta 2005 in Pritzkerjevo nagrado leta 2008.

SVETOVNI ARABSKI INŠTITUT, Francija, 1987

Institut du Monde Arabe (IMA) je njegov prvi projekt na poti k svetovni slavi. Ena od fasad IMA je v celoti izdelana kot mehanska opna vodena s fotocelicami, ki uravnavajo senčenje in količino svetlobe v objektu. Skupni učinek pa ni samo funkcionalnost, temveč tudi dekorativni efekt. Mrežasta fasada izhaja iz tradicionalne arabske umetnosti. Projekt IMA je bil naročen leta 1981, kot prvi v nizu velikih projektov, ki jih je sprožil takratni francoski predsednik Mitterand, dokončan pa je bil leta 1987. Center je iz dveh delov: na eni strani je ukrivljen in natančno sledi reki Seni, na drugi strani pa s kvadratnim volumnom sledi okoliškim zgradbam. Ločuje ju notranje odprto dvorišče pravilne kvadratne oblike.

Objekt, ki vsebuje muzej, knjižnico, razstaveni prostor, dokumentacijski arhiv in restavracijo na strehi, je prepoznaven kot sodobna zahodnjaška arhitektura s koreninami arabske kulture. Velika kvadratna stavba deluje kot prehodno območje med reko Seno (eno pročelje je valovito) in precej bolj racionalistično zasnovo okrožja Saint-Germain-des-Prés. IMA je samo eden od dvestotih projektov, ki jih je ustvaril Jean Nouvel.

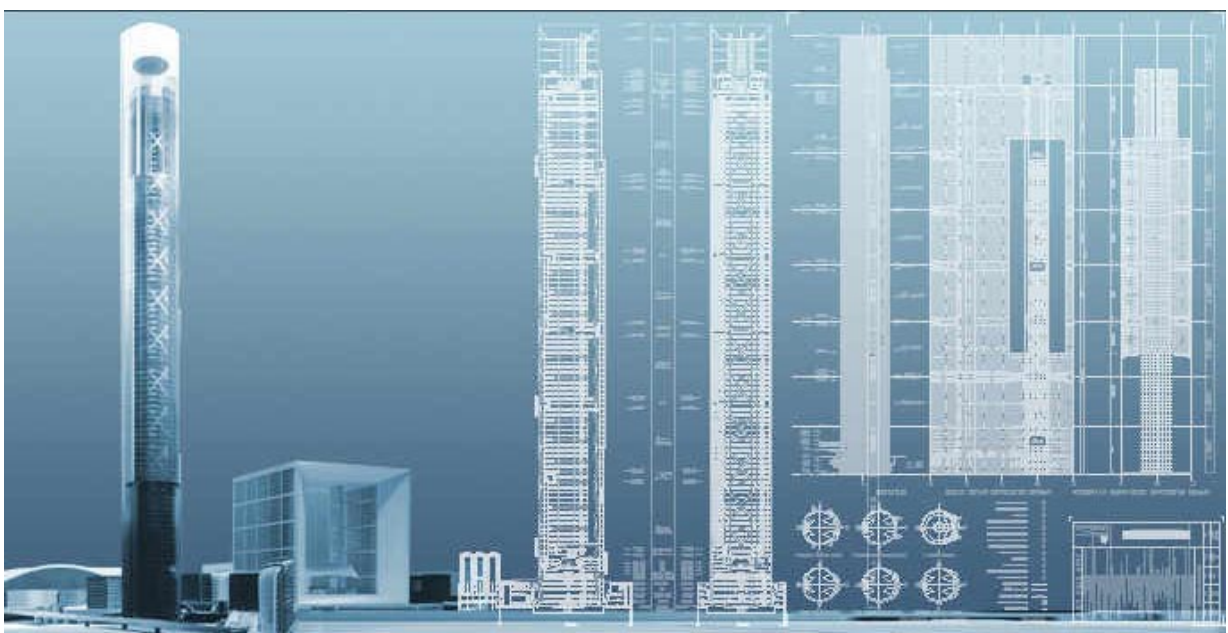
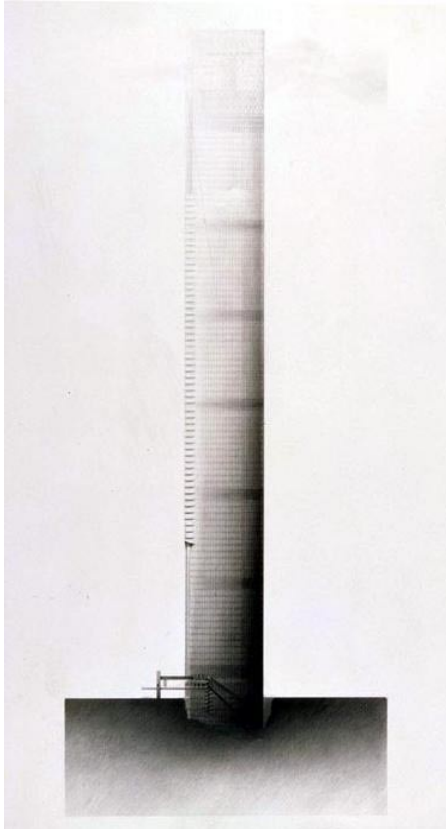
1990 je za objekt prejel nagrado 'Aga Khan Award' v Kairu, kjer ga je v govoru opisal kot simboličen most med Vzhodom in Zahodom (dialog med dvema kulturama).

NESKONČNI STOLP, Francija, 1989 – nerealiziran projekt

Tour Sans Fins je bil izbran leta 1989 na tekmovanju za izgradnjo nebota blizu Pariza (La Défense). Bolj pomembna od 400-metrске strukture je lupina stavbe, katere materiali bi se spreminjali proti vrhu – Granit, aluminij, nerjaveče jeklo in steklo. Poudarek bi bil na tem, da se proti nebu stopnjuje prosojnost stavbe in počasi (skoraj) izgine. Če bi bil projekt realiziran, bi bila to najvišja stavba v Evropi.

KULTURNI IN KONGRESNI CENTER V LUZERNU, Luzern, 2000

KKL Lucern - Streha Nouvelovega kulturnega in konferenčnega centra v Luzernu se 'steguje' nad slavno švicarsko jezero zato, da v njej odsevajo premiki svetlobe in vode. V notranjosti ima koncertno dvorano.

GUTHRIJEVO GLEDALIŠČE, Minneapolis, 2006

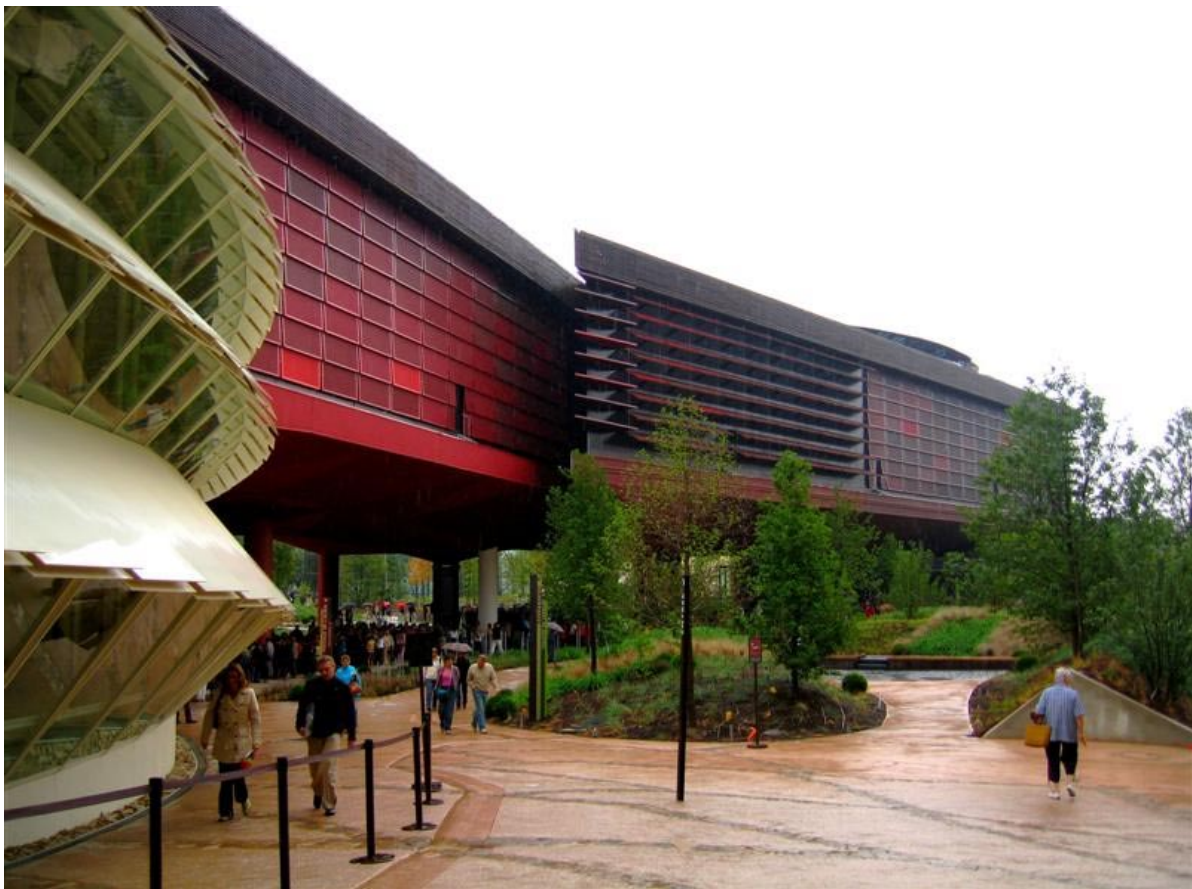
Guthrie Theater v Minnesoti združuje kontrast z okolico. Njegova podoba je dojemljiva za okolico, mesto in bližnjo reko Mississippi. Zanimiv je predvsem zato, ker njegova podoba izraža teatralnost in predstavo.

MUSÉE DU QUAI BRANLY, Pariz, 2006

Na levem bregu reke Sene, v senci mogočnega Eifflovega stolpa, so po slabem desetletju leta 2006 končali gradnjo muzeja Quai Branly, ki je posvečen kulturi Afrike, Azije, Amerik in Oceanije. Zgradbo si je Nouvel zamislil kot 'kraj, zaznamovan s simboli gozda in reke, obsesije s smrtjo in pozabljenjem'. V konstrukcijo je vključil več kot 15.000 rastlin 150 vrst, ki rastejo na navpični površini velikosti 800 kvadratnih metrov. Nouvel je v stavbi oblikoval nenavadne prostore, katerih stene so marsikje delo afriških domorodnih umetnikov. Za muzej je arhitekt zavzel zemljišče, veliko 39.000 kvadratnih metrov. Predsednik Chirac se je z odprtjem prvega večjega pariškega muzeja po letu 1977 v francosko zgodovino hotel vpisati kot 'veliki promotor' izvirne afriške in azijske kulture.

EXPO. 02, Švica, 2002

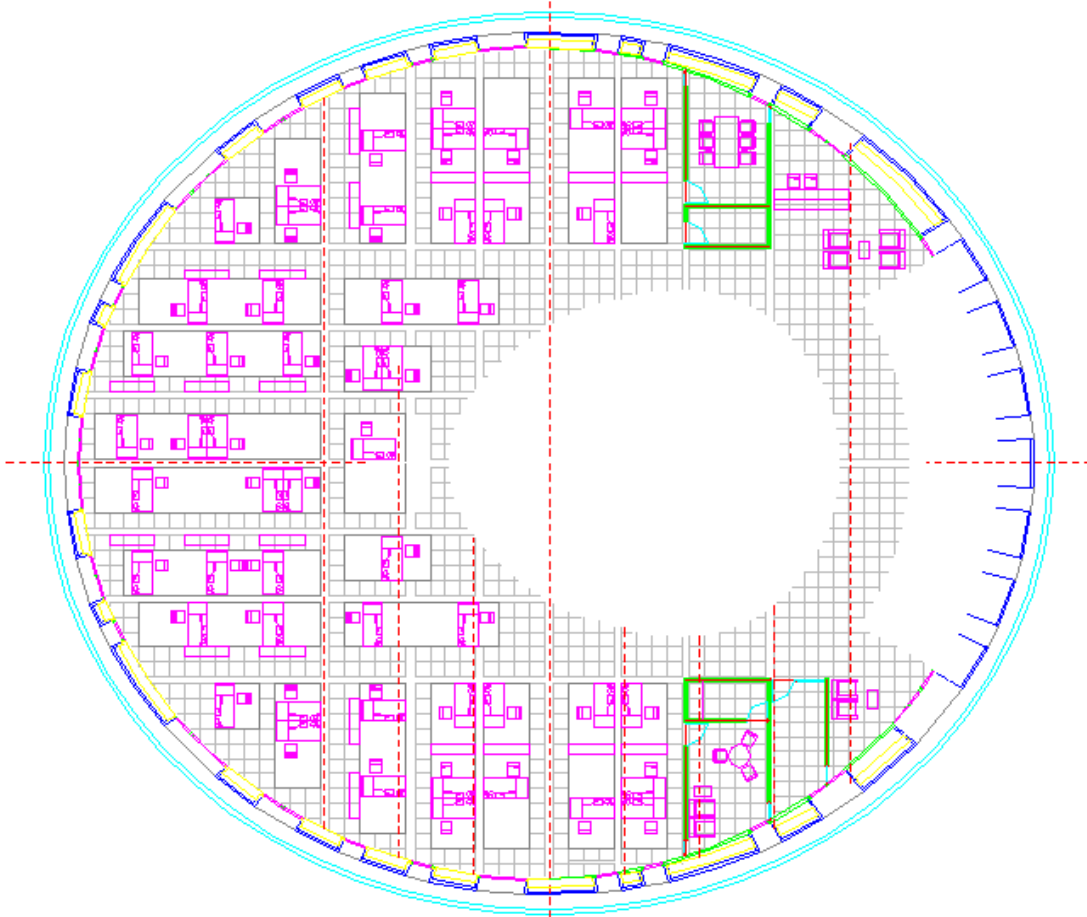
Gre za monolit v obliki kocke na jezeru Morat, ki je eden od razstavnih objektov in deluje, kot bi plaval na vodi. Poudarjen je odsev na gladini vode.

AGBARSKI STOLP, Barcelona – Pritzkerjeva nagrada leta 2008

Torre Agbar – za stolp si je sposodil koničasto obliko, ki Katalonce spominja na Gaudijevo veselo arhitekturo. 'To je oblika reliefa gorovja Montserrat,' je o navdihu za stolp podjetja Agbar povedal Nouvel. 'To je zelo falična oblika. Tukajšnji arhitekti se z njo igrajo že veliko let, saj gre za zaščitni znak Katalonije.' In če je Gaudi svoje stolpe prekril s črepinjami barvne keramike, jih je Nouvel s svetlečimi barvnimi kvadrati, ki 'pomenijo dialog z zgodovino Barcelone.' Vsak kvadrat je v bistvu LED zaslon, kar omogoča stavbi, da ponoči spreminja barvo. Za stolp je Nouvel leta 2008 prejel Pritzkerjevo nagrado.

STEKLENI STOLP, New York – v izgradnji

Tour de Verre bo 75-nadstropna zgradba, ki se bo držala Muzeja moderne umetnosti v New Yorku. V stolpu se bo našel prostor za hotel in razkošna stanovanja, tri nadstropja pa bo za razširitev svoje zbirke dobil muzej MoMA. Parcelo si boste tam verjetno lahko zakupili že l

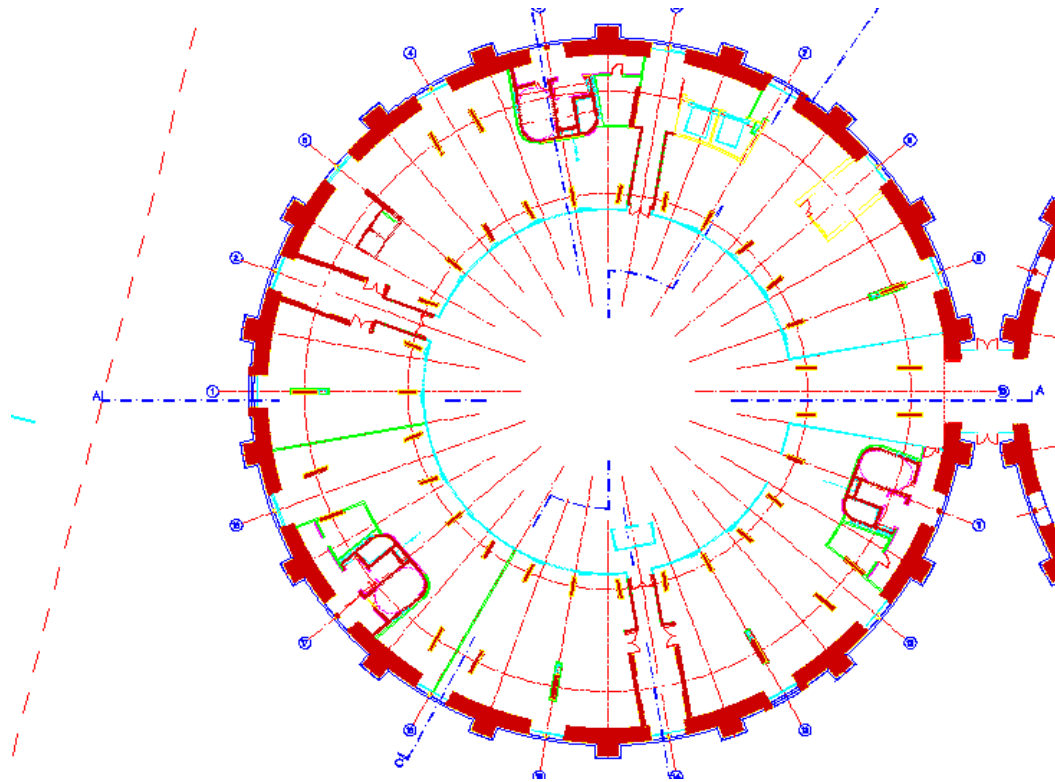

GASOMETER A -stanovanja, Dunaj, 2001

Leta 1995 so bili na natečaju za predelavo slavnih štirih dunajskih 'gasometrov' izbrani štirje arhitekti – Jean Nouvel, Coop Himmelb(l)au, Manfred Wehdorn in Wilhelm Holzbauer. Nouvel je svoji zgradbi ustvaril veliko notranje dvorišče s prosojnim stropom, ki z lomljenjem svetlobe združuje staro in novo. Objekt ima krožni tloris z notranjim krožnim atrijem, pokritim s kupolo. Stanovanja so orientirana v skupni osvetljeni prostor. Stranska površina ob oknih je multiplicirana z ogledali – igra zrcaljenja in igranja s svetlobo.

OPERA NOUVEL, Lyon, 1993

Novo domovanje lyonske opere se, arhitektu na čast, imenuje kar Opera Nouvel. Ko so arhitektu leta 1985 projekt dodelili, se je moral držati omejitve: graditi v mejah že obstoječe stavbe iz 18. stoletja. Ohranil je samo pročelje, površino opere pa povečal s širitvijo pod zemljo in gradnjo dodatnega nadstropja iz stekla in jekla.

6. OSTALA DELA

ZLATÝ ANDĚL, Praga, 2001

DENTSU, Tokio, 1998

OPERA ABU DHABI V LOUVRU

KOPENHAGENSKA KONCERTNA DVORANA, Kopenhagen

CONDOMINIUM TOWER, Los Angeles – preklican projekt

MONOLITO VIGO NOUVEL

DUBAI OPERA – v načrtu za prihodnost

CARTIER, Pariz

7. ZAKLJUČEK

Delo Jeana Nouvela se mi zdi zanimivo še posebej zato, ker k vsakemu svojemu projektu pristopa drugače. Pritegnilo me je, kako upošteva vse dejavnike – kulturo, okolje, čas, in kako pomeša tradicijo z inovativnostjo. Njegova dela so me še posebej fascinirala zaradi uporabe svetlobe in prosojnih arhitekturnih elementov in tudi zato ker se stavbe med sabo tako razlikujejo – se ne ponavlja. Še posebej mi je všeč ideja sicer nerealiziranega projekta neskončnega stolpa, ki izginja na poti proti nebu. Zelo zanimiv se mi zdi z Pritzkerjevo nagrado nagrajeni Agbarski stolp, ki pa mi je morda celo nekoliko lepši podnevi kot ponoči, ko ga razsvetlijo živobarvni zasloni. Jean Nouvel je zelo inovativen arhitekt in komaj čakam, da bo realiziran še kakšna izmed njegovih idej.

Literatura in viri

- <http://www.rtv slo.si/kultura/drugo/vizionar-gladkih-linij-in-drznih-oblik/154668>
- <http://www.jeannouvel.com/english/preloader.html>
- http://www.greatbuildings.com/architects/Jean_Nouvel.html
- http://en.wikipedia.org/wiki/Jean_Nouvel
- <http://www.arhivo.com/jean-nouvel-pritzkerjev-nagrajenec-2008>
- <http://www.archdaily.com/84666/ad-classics-fondation-cartier-jean-nouvel/>